

Magyar Hang

Polgári hetilap

2023. június 30. – július 6.
VI. évfolyam 26. szám
Online: Hang.hu
Ára: 790 forint, 10 lej
Éves előfizetőknek:
576 forint

**ÉLET VAN
BENNE**

„KÁR BELEMENNI
A MOCSKOLÓDÁSBA”

**GÁLVÖLGYI
JÁNOS**

MEGFIATALODÁSRÓL,
BUJKÁLÓ „HAMLETEKRŐL”,
A POLITIKA MOCSARÁRÓL

RIPORTOK: KATÓDGYÁR ÁCSON,
BETÖRÉSEK PILISVÖRÖSVÁRON

HALLÓ, RIVOTRILT SZERETNÉK! –
NYUGTATÓKON ÉLÜNK

SOFŐR LESZ A TANÁRBÓL –
INTERJÚ
SZŰCS TAMÁSSAL

FOTÓ: VÉGH LÁSZLO

**FIZESSEN ELŐ ÖN IS
A MAGYAR HANGRA!**

Rendelje meg a postán
vagy a Hang.hu oldalon.
Támogassa lapunkat és a szabad
magyar sajtót! Mert tényleg a lét a tét.

ISSN 2630-8258
23026

9 772630 825001

FACSINAY KINGA

Mintegy hétéves huzavona után fogadták el az EU-tagállamok Európában egyik legmérgezőbb növényvédő szerez, a dimoxistobin hatóanyagú gombaölő betiltására irányuló javaslatot. Hamarosan már nem lehet ilyen tartalmú szerrel védekezni a gombás betegségek ellen, de most még szabad a vásár: a Tudatosvasarlo.hu fedezte fel, hogy a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapján a június elején uniós döntés után is ajánlották a boszkalid és dimoxistobin tartalmú gombaölő a napraforgó esetében. – E hatóanyagok egymást kiegészítve, egymás hatását erősítve a gombák alapvető anyagcsere-folyamatát akadályozzák – derül ki Csányi Sándor agrárérdekeltsége, a növényvédő szereket is forgalmazó KITE agrárintegrátor cég ismertetőjéből. A dimoxistobint elsősorban gabonafélék, olajos magvak és más mezőgazdasági kultúrák védelmére használják az unión belül Ausztriában, Belgiumban, Bulgáriában, Csehországban, Észtországban, Franciaországban, Horvátországban, Lengyelországban, Lettországban, Litvániában, Luxemburgban, Magyarországon, Németországban, Romániában és Szlovákiában.

Nem fő szempont az egészség

Már hét éve be kellett volna tiltani Európában egyik legmérgezőbb gombaölőjét

Az Európai Unióban 2006-ban engedélyezték használatát, és az eredeti jóváhagyási időtartam 2016. szeptember 30-án járt volna le. Ám új szabályozási követelmények bevezetése miatt az engedélyt először több mint egy évvel, majd ezt követően még hatszor további egy évvel meghosszabbították. Időközben napvilágot láttak olyan kutatások, amelyek szerint a dimoxistobin a méhek számára mérgező lehet, az emberek esetében valószínűleg rákkeltő hatású, befolyásolja a reprodukciót is, ezért felmerült a születendő gyermek károsodásának gyanúja is, le bomló hatóanyagai pedig a vízi élővilágot is mérgezik.

Amikor az Európai Bizottság hatodszor is meghosszabbította a 12 legmérgezőbb, az EU-ban még mindig engedélyezett növényvédő szerek egyikének számító dimoxistobin engedélyét, az Európai Növényvédőszer-akcióhálózat (Pesticide Action Network, PAN) 2022 júliusában pert indított – mondta el lapunknak Simon Gergely, a PAN Europe vegyi anyag-szakértője. Elfogadhatatlannak tartották,

hogy az emberi egészséget és a környezetet veszélyeztetve továbbra is engedélyezték az unióban egy olyan anyag használatát, amelyről ismert, hogy megfelel a rákkeltő és/vagy reprodukciót károsító tulajdonságokkal rendelkező hatóanyagokra vonatkozó, az emberi egészség és a környezet védelme érdekében megállapított kizárási kritériumoknak. Ugyanakkor a per révén megtámadták a bizottság azon gyakorlatát is, miszerint a veszélyes növényvédő szerek lejárt engedélyét egymás után évekkel meghosszabbítják, megfelelő újraértékelés nélkül. A dimoxistobin ugyanis nem az egyetlen ilyen eset volt: 2021-ben 136 peszticid engedélyét hosszabbították meg (ez az EU-ban engedélyezett összes növényvédő szer csaknem 30 százaléka), és csak tíz hatóanyag esetében döntöttek arról, hogy nem újítják meg. Ebben szerepet játszott az, hogy egyes tagállamok kihasználták a bizottság munkamódszerében rejlő kiskaput, miszerint meghosszabbítják a hatóanyagok jóváhagyási időtartamát, ha az újbóli kockázatelemelés

még nem zárult le. Eszerint elég, ha a dokumentáció elkészítésével megbízott tagállamok hiányos adatokat szolgáltatnak vagy különleges feltételeket kérelmeznek, ezzel már automatikusan meg lehet hosszabbítani a hatóanyag értékelésének folyamatát. Érdekes, hogy az elmúlt években épp Írország és Magyarország volt a dimoxistobin újraértékeléséért felelős két tagállam, amelyek hatóságai nem készítették el időben a legújabb tudományos eredményeken alapuló dokumentációt. Így fordulhatott elő, hogy az unióban 17 éven át lehet használni egy olyan hatóanyagot, amelyet lényegében már hét éve be kellett volna tiltani.

Korábban is Magyarország volt az egyik legnagyobb exportőre azoknak a vetőmagoknak, amelyeket a mézelő rovarok kiirtásáért felelős vegyszerekkel csáváznak, illetve nálunk engedélyezték az egyik legnagyobb számban azokat a hatóanyagokat, amelyeket különösen kockázatosnak minősítenek, és szerepelnek az EU 53 „helyettesítendő anyagot” tartal-

mazó listáján. (Ez azt jelenti, hogy ezeket nem tiltják be azonnal, az európai piacon még engedélyezettek, de amelyeket a tagállamoknak törvényi köteleességük lenne fokozatosan kevésbé káros alternatívákkal helyettesíteni.) – Eddigi tapasztalataim alapján úgy látom, az egészségügy és a környezetvédelem szempontjai nem igazán számítanak a hazai döntéshozatalban – mondta a szakértő. Ugyanakkor kétségtelen, hogy a gazdák sem veszik jó néven a különféle készítmények hatóanyagainak egyre radikálisabb mértékű betiltását vagy például azt a bizottsági követelményt, amely szerint 2030-ig a fellére kellene csökkenteni a kémiai növényvédelmi készítmények felhasználását. Simon Gergely szerint azonban a dimoxistobint számos más hatóanyagú gombaölővel lehet helyettesíteni, és rendelkezésre állnak azok a – akár biogazdálkodási – technológiák is, amelyek révén nem kémiai módszerekkel is meg lehet előzni a fertőző betegségeket. Alapvető problémának tartja még, hogy idehaza jellemző módon hatalmas monokultúrákban nem az ellenálló helyi, hanem a legjobb hozamot, illetve profitot hozó fajtákat termesztik, mivel általában nem szempont az, hogy hosszú távon is megművelhető legyen a föld.